

Számunk szerzői

BAKÓ BOGLÁRKA	kulturális antropológus, Etnikai–Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Budapest
BALÁZS PÉTER	eszméletörténész, SZTE, Szeged
BÖGRE ZSUZSANNA	szociológus, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba
CORA ZOLTÁN	Ph.D. hallgató, SZTE, Szeged
IEDA OSAMU	történész, Slavic Research Centre, Hokkaido University, Sapporo
ISPÁN ÁGOTA LÍDIA	Ph.D. hallgató, ELTE, Budapest
A. ROSS JOHNSON	tudományos főmunkatárs, Woodrow Wilson Center, USA
KELLER MÁRKUS	történész-szociológus, Berliner Kolleg für Vergleichende Geschichte Europas – 1956-os Intézet, Berlin–Budapest
KÖVÉR GYÖRGY	történész, ELTE, Budapest
LÁZOK KLÁRA	Ph.D. hallgató, ELTE, Budapest
LÉNÁRT ANDRÁS	történész, 1956-os Intézet, Budapest
PIHURIK JUDIT	történész, SZTE, Szeged
SZOKOL RÉKA	Ph.D. hallgató, ELTE, Budapest
TÓTH ESZTER ZSÓFIA	történész, Politikatudományi Intézet, Budapest
VAJDA ZOLTÁN	történész, SZTE, Szeged

A fordításokat BARNÁ JÓZSEF, GALÁNTAI RITA és HALMAI TAMÁS készítette.

Helyreigazítás

Az *Aetas* 21. évf. 2006/4. számában, a 127. oldalon, rövid formában, tévesen jelent meg a műhelymunkának keretét adó kutatócsoport neve, amely helyesen: Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Interdiszciplináris Doktori Iskola Európa és a magyarság a 18–20. században Doktori Program Modernkori Oroszország és Szovjetunió Történeti Kutatócsoport.

Hiányosan jelent meg továbbá néhány olyan dokumentum forráshely megjelölése, amelyeket a szerzőknek csak publikált anyagról készült másolat formájában volt módjuk felhasználni. Azef levelei közül néhány már saját korában nyilvánosságra került, ezekben az esetekben mind a publikáció lelőhelyét, mind az eredeti forrás fellelhetőségét közöltük. 3 dokumentum estében azonban az „eredeti forráshely” formula alkalmazása, és azok pontos megjelölése mellett technikai okokból lemaradtak a másolatokat közlő forrásgyűjtemény adatai, így ezeket, valamint az eredetileg kettes számmal jelölt, a megjelent változatból kimaradt lábjegyzetet ezúton pótoljuk: a 171. sz. dokumentum után: az eredeti példány: GARF. F. 1699. op. 1. d. 107. a másolat: *Pizma Azefa 1893–1917*. Terra, Moszkva, 1994. (a továbbiakban PA, 1994) 137–139. a 172. számmal jelölt dokumentum estében: az eredeti példány: GARF f. 5805, op. 2, d. 149 15–16. l. A másolat. PA 1994, 139–140. A 205-ös számmal jelölt irat estében az eredeti: GARF f. 1699 op. 1, d. 143, 160–196. l. A másolat: PA 1994, 189–217. A 2. sz. lábjegyzet: „A dokumentumokat bevezető rövid Azef portré általános életrajzi adatai az alábbi munkák alapján kerültek összeállításra: I. Sz. Rozental: *Provokátor. Roman Malinovszkij, szugyba, i vremja*. Rosszpen, Moszkva, 1996. *Politiceszkije partyii Rosszii konyec XIX – pervaja trety XX veka*. Rosszpen, Moszkva, 1996. 20–23. D. B. Pavlov: *Pregyiszlovije*. In: P. A. 3–13. L. G. Prajszman: *Terrorishti, revoljucionyeri, oh-rannyiki, provokatori*. Rosszpen, Moszkva, 2001.” A pontatlanságért az olvasó szíves elnézését kérjük. A szerzők: *Bebesi György és Polgár Tamás*

Beérkezett könyvek

Norbert Spannenberger: Die katholische Kirche in Ungarn 1918-1939. Positionierung im politischen System und „Katholische Renaissance“. Franz Steiner Verlag, Stuttgart, 2006. 211 old.

ISBN-10: 3-515-08668-4

ISBN-13: 978-3-515-08668-4

Váltó- és keresztkapcsolások. A tudásközvetítés folyamatai a két világháború közti magyar és német nyelvű kultúrában. Szerk. Kerekes Amália–Teller Katalin (=MŰ-HELYEK. 3.) Gondolat Kiadó, Budapest, 2006.

ISBN 963 9610 88 7

ISSN 1788-2427

Identités hongroises, identités européennes du Moyen Age a nos jours. Sous la direction de Piroska Nagy avec la collaboration de Marie Lionnet et Péter Sahin-Tóth. Publications des Universités de Rouen et du Havre, 2006. 239 old.

ISBN 10 : 2-87775-419-7

ISBN 13 : 978-2-87775-419-4

Nationale Wahrnehmungen und ihre Stereotypisierung. Beiträge zur Historischen Stereotypenforschung. Hg. von Hans Henning Hahn–Elena Mannová. Unter Mitarbeit von Stephan Scholz und Tobias Weger. Peter Lang, Frankfurt am Main, 2007. (=Mitteleuropa–Osteuropa. Oldenburger Beiträge zur Kultur und Geschichte Ostmitteleuropas. Bd. 9.) 535 old.

ISSN 1436-70 17

ISBN-10:3-631-50445-4

ISBN-13:978-3-631-50445-1

A magyar forradalom és a hispán világ 1956. Szerk. Anderle Ádám. SZTE, Szeged, 2007. 171 old.

ISBN: 978-963-482-806-8

Az emlékezet konstrukciói. Példák a 19-20. századi magyar és közép-európai történelemből. Szerk.: Czoch Gábor és Fedinec Csilla. Teleki László Alapítvány, Budapest, 2006. 308. old.

ISBN 963 7081 12 7

A magyar forradalom és a hispán világ 1956. Szerkesztett Anderle Ádám. SZTE BTK Hispanisztika Tanszék, Szeged, 2007. 173 old.

ISBN: 978-963-482-806-8

Hans Henning Han–Elena Mannová (Hrsg.): Nationale Wahrnehmungen und ihre Stereotypisierung. Beiträge zur Historischen Stereotypenforschung. Unter Mitarbeit von Stephan Scholz und Tobias Weger. (=Mitteleuropa–Osteuropa, Bd. 9.) Peter Lang, Frankfurt am Main, 2007. 535 old.

ISSN 1436-7017

ISBN-10:3-631-50445-4

ISBN-13:978-3-631-50445-1

Identités hongroises, identités européennes du Moyen Age a nos jours. Sous la direction de Piroska Nagy avec la collaboration de Marie Lionnet et Péter Sahin-Tóth. Publications des Universités de Rouen et du Havre, 2006. 239 old.

ISBN 10:2-87775-419-7

ISBN 13:978-2-87775-419-4

Váltó- és keresztkecsolások. A tudásközvetítés folyamatai a két világháború közti magyar és német nyelvű kultúrában. Szerkesztette Kerekes Amália és Teller Katalin. (MŰ-HELYEK 3.) Gondolat Kiadó, Budapest, 2006. 520. old.

ISBN 963 9610 88 7

ISSN 1788-2427

Dél-alföldi haszonbérleti szerződések, 1906–1945. Közreadja: Tolnay Gábor. (Documentation Historica XII.) Szolnok: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Múzeumok Igazgatósága, 2007.

ISSN 1586-3174

ISBN 978-963-9273-41-2

Contents

Essays

- ANDRÁS LÉNÁRT
Collecting Stories – Oral History Archives in Hungary 5
- ÁGOTA LÍDIA ISPÁN
The Lifestyles and Life Strategies of Aristocratic Families after 1945 31
- ESZTER ZSÓFIA TÓTH
“Everyone Went There in the Belief that this was a World Record.”
(The Stories of Women Worker MPs about the Socialist Era) 53
- RÉKA SZOKOL
“If I Screamed, Who Would Hear Me?” (The Life Story of Mária
Petrás from Diószén to Budapest) 74
- BOGLÁRKA BAKÓ
“I Have Repented of it, and the Lord God Knows that and Will For-
give Me” (S.’s Story about a New Religious Movement in a South-
Transylvanian Village) 89
- GYÖRGY KÖVÉR
A Fake Autobiography, or the Delusions of Memory (The Memoirs of
Móric Scharf) 106

Workshop

- KLÁRA LÁZOK
Romania's Recent Past and Oral History (Oral History in Romanian
Historical Research) 123
- JUDIT PIHURIK
Second World War Diaries and Memoirs as Historical Sources 130

Debate

- A. ROSS JOHNSON
The Role of Radio Free Europe in the Hungarian Revolution of 1956
(Translated by *Rita Galántai*) 147

Theory and method

- ZOLTÁN CORA
Comparative Method in Today's Historical Research in Europe (In-
ternational Conference Organized by CEU) 174

<i>Beyond our borders</i>	
“...as an outsider, you can only understand another society if you live completely together with it first” (An Interview with Ieda Osamu. By György Kövér.)	180
A Selected Bibliography of the Works of Ieda Osamu	189
IEDA OSAMU	
The Re-Transformation of Cooperative Farming and Rural Society in Hungary: Dual Leadership of Integration in Agricultural Production. (Translated by Tamás Halmai)	191
<i>Reviews</i>	
French Philosophers In Germany (Michel Espagne: <i>En deçà du Rhin. L'Allemagne des philosophes français au XIXe siècle. Paris, Cerf, 2004.</i>)	
PÉTER BALÁZS	215
Revolution and Republicanism in American Intellectual History (Lévai Csaba: <i>A republikanizmus-vita. Vita az amerikai forradalom eszmetörténeti hátteréről. A múlt ösvényein sorozat. L'Harmattan, Budapest, 2003.</i>)	
ZOLTÁN VAJDA	217
Personal History (Molnár Adrienne–Kőrösi Zsuzsanna–Keller Márkus: <i>A forradalom emlékezete. Személyes történelem. [Az Oral History Archívum interjúi alapján] 1956-os Intézet, Budapest, 2006.</i>)	
ZSUZSANNA BÖGRE	224
For Others about Us – the Revolution of 1956 in German (György Dalos: <i>1956. Der Aufstand in Ungarn. C. H. Beck, München. 2006.</i>)	
MÁRKUS KELLER	227
<i>Authors</i>	231
<i>Correction</i>	232
<i>Books received</i>	233

Következő számunk tartalmából

VARGA GÁBOR

Henricus III. rex pacificus. Az Árpádok és a Német-Római Birodalom uralkodóinak kapcsolatáról

H. TÓTH IMRE

Újabb adalékok Metód pannóniai tevékenységéhez

MACIEJEWSKI, JACEK

A középkori lengyel püspöki kar mint társadalmi csoport

DOMENOVÁ, MARCELA

A polgári háztartások felszereltsége a középkor végén Eperjesen

SROKA, STANISLAW

A lócsi rotulus 1332-ből

HECHBERGER, WERNER

Nemesség és hatalom. A német történettudomány ellentmondásai a középkori nemesi hatalom alapjaival kapcsolatban

Bemutatjuk Richard Marsina pozsonyi történészt

Az AETAS történettudományi folyóirat. Megjelenik évente négy alkalommal. Kiadója az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület. A lap főként történeti tárgyú tanulmányokat, forrásokat, kritikákat, ismertetéseket, interjúkat közöl, de szívesen fogad írásokat a társadalomtudományok más ágaiból is.

*

Az AETAS megjelenését döntően alapítványi támogatás teszi lehetővé. Az AETAS több vagy akár egy száma is megrendelhető a szerkesztőség címén.

A folyóirat előfizetési díja egy évre 2000 Ft+postaköltség.

A lap ára egy szám megrendelése esetén 500 Ft+postaköltség, könyvesboltban 700 Ft.

*

Az AETAS-t a szerkesztőség terjeszti. A lap megvásárolható:

Budapest: Teleki Téka, VIII. ker., Bródy Sándor u. 46.;

Kis Magister Könyvkereskedés, V. ker., Magyar u. 40.;

Írók Boltja, VI. ker., Parnasszus Kft., Andrássy út 45.;

ELTE BTK könyvtár, VIII. ker., Múzeum krt. 6–8.;

Osiris Könyvesbolt, V. ker., Veres Pálné u.;

Könyvtárellátó Kht., XIII. ker., Váci út 19.;

Magiszter Könyvesbolt, V. ker., Városház u. 1.

Szeged: Katedrális Bt., Sík Sándor Könyvesbolt, Oskola u. 27.,

Könyv- és Jegyzetbolt, Vitéz u.;

Egyetemi könyvtár, Petőfi S. sgt.

Miskolc: Fókusz Könyvesbolt, Pátria üzletház;

Bibliofil Kft., Kazinczy Könyvesbolt, Széchenyi u. 33.

Pécs: PTE Iskolaszövetkezet Könyvesbolt, Ifjúság út 6.;

PTE Társadalomtudományi Szakkönyvtár, Rókus u. 2.

*

Kiadja az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület

6701 Szeged, Pf. 1179.

Telefon: 62/313-221

e-mail: aetas@mail.u-szeged.hu

<http://www.aetas.hu>

Felelős kiadó: Deák Ágnes

Olvasószerkesztő: Horváthné Szélpál Mária

Szerkesztőségi titkár: Tóth Hajnalka

Technikai szerkesztés: Petit Irodalmi Stúdió

A borítót tervezte: Annus Gábor

Nyomdai munkálatok: E-press Kft., Szeged.

ISSN 0237-7934

A beszéd az emberi kommunikációban az információszerzés és -adás egyik legkézenfekvőbb módja. Ennek a rendkívül érzékletes kifejező rendszernek az egyetlen nagy hiányossága, hogy kizárólag jelen idejű közlésre alkalmas. Az elhangzott szövegek csak áttételesen, segédeszközök felhasználásával konzerválhatók. A valaha élő szövegeket fenntarhatta az orális emlékezet (néphagyomány, szájhagyomány, urbánus legendák stb.), vagy írásos formában rögzíthették az élőszóban megfogalmazott beszédeket.

A történelemtudomány azonban nemcsak a hangfelvétel-készítés és -tárolás egészen a huszadik század második feléig tartó technikai megoldatlansága miatt idegenkedett az élőbeszéd tudományos szempontjából megbízhatatlan hitelességűnek tartott források azokon a perifériális területeken – például az indiánok, a kisebbségek, a munkásság története – törtek be a történetírásba, ahol írott források alig vagy egyáltalán nem születtek. A történelem *underdogjai* kutatásához elengedhetetlenül szükséges volt a szóbeli források használata, különben ezeknek a társadalmi rétegeknek az élet- és mentalitástörténetéről nem rendelkeznénk semmiféle társadalomtörténeti tudással. A múlt század második felében a magyarországi történelmi jellegű interjúk kutatások a politikai tabutémákra, elsősorban az 1956-os forradalom és a soá történetének rekonstruálására irányultak, mivel a kapcsolódó írott dokumentumok jó része megsemmisült vagy hozzáférhetetlen maradt.

Lénárt András tanulmányát számunk 5–30. oldalán olvashatják.

Írott orális történelem

LÉNÁRT ANDRÁS

*„Történetgyűjtés” – Oral history archívumok
Magyarországon*

ISPÁN ÁGOTA LIDIA

*Arisztokrata családok életmódja, életstratégiája
1945 után*

TÓTH ESZTER ZSÓFIA

*„Mindenki ... úgy ment oda, hogy ez a világcsúcs.”
Munkásnő országgyűlési képviselők megéléstörténetei
a szocialista időszakról*

SZOKOL RÉKA

*„És ha rikoltanék, ki hallaná meg?”
Petrás Mária életútja Diószéntől Budapestig.*

BAKÓ BOGLÁRKA

*„...megbántam, és az Úristen azt tudja, és megbocsátja
nekem...” S. története egy dél-erdélyi falu
új vallási mozgalmáról*

KÖVÉR GYÖRGY

*Önéletrajzi hamisítvány, avagy csalóka emlékezet.
Scharf Móric önéletírása*

Bemutatjuk Ieda Osamu japán Kelet-Európa kutatót